

6.5.2021

HE 47/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

Talousarviovaikutukset

Lakiesityksen mukaisia tukia voidaan rahoittaa talousarvion määrärahoista EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimenpiteiden osalta momentilta 32.30.64 (EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin) ja puhtaasti kansallisesti rahoitettavan aluekehittämisen osalta momentilta 32.30.40 (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen). Ohjelmakauden 2021-2027 vuoden 2021 myöntämisvaltuus ja maksatuksiin tarvittavat määrärahat sisältyvät jo vuoden 2021 talousarvioon. Niitä voidaan kuitenkin momentin päätösoosan mukaisesti alkaa käyttää vasta kun ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset ja niiden perusteella annettava kansallinen lainsäädäntö eli nyt käsittelyssä oleva lainsäädäntöehdotus ovat voimassa.

Suomen saaman alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen arvioidaan kasvavan tulevilla ohjelmakaudella, sillä siihen sisältyy uutena rahastona oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF). Ohjelmakaudella 2014-2020 Suomen saama rahoitus rakennerahastoista on käyvin hinnoin 1,5 mrd. euroa ja ohjelmakaudella 2021-2027 2,1 mrd. euroa, josta JTF:n osuus on 466 milj. euroa. Kansallinen julkinen rahoitus mukaan lukien ohjelmärahoitus nousee 3,3 mrd. euroon tulevilla kaudella.

Momentilla 32.30.64 on vuoden 2021 talousarviossa myöntämisvaltuutta 351,789 miljoonaa euroa, jota voidaan siis alkaa käyttää tämän lainsäädännön tultua voimaan. Pian eduskunnalle selontekona annettavassa vuosien 2022-2025 julkisen talouden suunnitelmassa myöntämisvaltuutta on varattu 609 miljoonaa euroa v. 2022, 497 miljoonaa euroa v. 2023, 352 miljoonaa euroa v. 2024 ja 349 miljoonaa euroa v. 2025. Momentilla 32.30.40 on tämän vuoden talousarviossa käytettävissä 52 miljoonaa euroa. Julkisen talouden suunnitelmassa on määrärahaa varattu 55 miljoonaa euroa v. 2022 ja siitä eteenpäin 3 miljoonaa euroa vuodessa. Vuosille 2021-2022 sisältyy huomattavasti kertaluonteista rahoitusta mm. sopimusperusteisen yhteistyön rahoittamiseen sekä äkilliseen rakennemuutokseen varautumiseen.

Suhde valtionavustuslakiin

Valtionavustus on valtion varoista myönnettävää harkinnanvaraista rahoitusta, jolla tuetaan tiettyä yhteiskunnallisesti tarpeelliseksi katsottavaa hanketta tai toimintaa. Valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä valtionavustuksia. Valtionavustuslaki on yleislaki. Jos muussa laissa on valtionavustusta poikkeavia säännöksiä, noudatetaan niitä valtionavustuslain asemesta.

Hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksessa, laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (rahoituslaki), on pyritty nykyistä tarkemmin säätämään rahoituslain suhteesta voimassa olevaan valtionavustuslakiin. Esityksen tavoitteena on ollut selkeyttää sääntelyä tältä osin.

Ehdotetun rahoituslain 3 §:n mukaan rahoituslain nojalla tarkoitettuihin tukiin sovelletaan valtionavustuslakia siltä osin kuin rahoituslaissa ei toisin säädetä. Ehdotettu rahoituslaki sisältää tuen myöntämistä koskevia säännöksiä, joissa poikettaisiin valtionavustuslain vastaavista säännöksistä. Näitä ovat esimerkiksi maksatuksen keskeyttämistä koskeva ehdotettu 31 §, tuen palauttamista koskeva ehdotettu 32 § sekä takaisinperintää koskevat ehdotetut 33 ja 34 §. Nämä ehdotetut säännökset on pyritty muotoilemaan siten, että niistä käy ilmi niiden suhde yleislakina olevaan valtionavustuslakiin ts. ehdotetussa säännöksessä todetaan, miltä osin siinä täydennetään valtionavustuslain vastaavaa säännöstä tai poiketaan siitä. Esimerkiksi tuen palauttamista koskevan 32 §:n mukaan poiketen valtionavustuslain 20 §:ssä säädetystä, tuki tai sen osa saataisiin jättää palauttamatta, jos palautettava määrä on enintään 250 euroa. Valtionavustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan silloin, kun palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta. Valtiovarainministeriöllä ei ole tähän huomautettavaa.

Taina Eckstein
Budjettineuvos